

Sergej Verč

SKRIVNOST TURKIZNE MEDUZE

Dva odlomka iz njegovega kriminalnega romana

So na svetu ljudje, ki se vedno in povsod znajdejo. V vsakodnevnem boju za preživetje počenjajo malopridnosti, ki so s stališča meščanske, patriarhalne morale obsojanja vredne. Kaj pa s stališča človeka, ki razume tuje težave?

Komisar Beno je s prizanesljivim nasmehom opazoval gospo Gnezdo, ki je vznemirjena zaradi njegovega nenadnega obiska nerodno skrivala desno roko za hrbet in se obenem skušala vesti čim bolj naravno. Ženski je bilo seveda jasno, da to ni zgolj vljudnostni obisk.

»Kakšno presenečenje, gospod komisar...«

»Presenečate me vi, gospa...«

Kakor da bi preslišala komisarjev namig, je nadaljevala:

»Samo hipec, gospod komisar, da dam Contessi večerjo... Take dobre polpetke sem ji pripravila... Kaj pa lahko vam ponudim?... Oh, oprostite! Nič ne boste, ker ste v službi, kajne? Je tako?«

»Tako je, gospa... Samo nekaj vprašanj bi vam rad zastavil, nič drugega.«

»Prêcej, gospod komisar, prêcej!« se je iz temne kuhinje v prvem nadstropju stare hiše v via Ponziana 12 oglasila ženska.

»Kakšna pomlad, kaj?... Kot bi bilo že pravo poletje...«

»Čas nas prehiteva, gospa...« se je strinjal Beno in se skozi na stežaj odprto okno zagledal v košato platano, ki se je v zgodnjem spomladanskem cvetenju bohotila nad strmim bregom nekdanje železniške proge Trst-Hrpolje. Gosta senca bogato razraščene krošnje je še bolj mračila dnevno svetlobo malega stanovanja, hkrati pa vnašala v po starem zaudarjajoči prostor dobrodejno svežino. Pomislil je, da nas sleherna živa stvar povezuje tako s preteklostjo kot s prihodnostjo, vmes pa drvi ta prehitevajoči se čas... Tam, onkraj ceste, se je drevo spet razcvetelo v ljubezni in upanju, samo malo nižje pa so ostanki komaj razcvetelega dekleta célo leto čakali, da jih kot odmrlo naravo pospravijo...

»Kaj želite od mene, gospod komisar?« Gospa Gnezda je malomarno odrinila zaveso iz umetnih bambusovih paličk, ki je ločevala dnevni prostor od male kuhinje, in si pretirano sproščeno brisala roke v predpasnik.

»Sedite, gospa!« je ukazal komisar in se naslonil na okensko polico. Ženska, ki jo je obšel nelagoden občutek, da ji komisar vidi v dušo, ga je pri priči ubogala, položila roki na mizo in čakala. Komisar Beno se je počutil kot mlad učitelj v večerni šoli.

»Povejte mi vse, gospa Gnezda!«

»Kaj?«

»Vse lepo po vrsti!«

»Saj sem vam že povedala ... S Contesso sva šli ...«

»Ne, ne, to že vem ... Prihiteli ste do tistega okostja. Ste v bližini opazili kaj posebnega?«

»Oh, gospod komisar, tam doli je toliko ropotije, da sam Bog ve koliko. Vi sploh ne veste, kaj vse mečejo ljudje stran ... Poglejte te rdeče čevlje! Kot novi ... Še v škatli so bili ... Preveč blaginje, to je tisto!«

»Še vedno mi niste odgovorili. No, kaj ste zagledali v bližini?«

»Čakajte, da se spomnim ...«

»Naj vam pomagam?«

»No, dajte!« se je gospa Gnezda skušala izmuzniti odgovoru, za trenutek prepričana, da komisar ribari v kalnem. Dolgoletne izkušnje s policijo zaradi prikrievanja in preprodaje ukradenega blaga so jo izučile, da policisti zelo radi postavljajo zvijačna vprašanja in upajo, da se bo osumljenec sam ujel v past.

Ti naši predpotopni triki, je pomislil Beno.

»Kje imate tisto uro, gospa?«

»Uro? Katero uro?« Dvignila je levo roko in jo pomolila proti komisarju. »Če mislite to, jo imam še od svojega pokojnega moža ...«

»Mislim tisto plastično, ki ste jo našli v predoru in jo še malo prej imeli na desnem zapestju. Pokažite mi jo, prosim!«

»Nič ne vem o kaki plastični uri ...«

A tako, si je mislil Beno, treba ji je nagnati strah v kosti.

»Gospa Gnezda, ko ste dajali psički večerjo, ste uro skrili v kuhinji. Mi jo torej prinesete sami ali hočete, da odredim hišno preiskavo?«

Ob besedah hišna preiskava je ženska v zadregi zardela, vstala in z mrmrajočim »no, ja, prav, prav ...« odcopatila v temno kuhinjo. Potem je slišal, kako brklja po nekakšnem predalu ...

Isti zvok kot v onih tako davnih srečnih trenutkih, ko je mama potihoma segla v predal po bonbone, onadva z mlajšim bratom pa sta morala poklekni pred štedilnik na drva, skleniti roke in prositi angelce odpuščanja. Ko so ti uslišali njuni prošnji, se je iz črnega dimnika, tako sta pač mislila, usulo za dve pesti sladkih bonbonov v šumečih papirčkih, za njunim hrbtom pa je stala radodarna in vse odpuščujoča mama z angelsko milim nasmehom na ustnicah. Koliko let? Petintrideset, mogoče še več ...

Moj Bog, kako daleč so tisti čarobni večeri in kako prisotno spoznanje, da se odpuščanje rodi v človekovi duši šele, ko iz nje preženeš zvestega sopotnika, opojno sovraštvo. »Na sredi našega življenja pota«, kot bi dejal Dante, se zaveš svoje omejene dokončnosti. A šele tedaj, ko je »gozdu črnemu zašel v globine«, je človek pripravljen odpuščati. Toda komu? In čemu? Vse poti so sklenjene, življenjski načrti uresničeni, domnevni sovražniki pa v resnici brez moči, da bi ti škodovali. Tako se znajdeš v tisti veliki praznini sveta, v kateri tavajo od Boga nedodelani ljudje, umetniki in kriminalci, na priliko, ali pa duhovniki, prostitutke in preobčutljivi policisti, kakršen je recimo on. Vsi ti homunkulusi so nasledili takim ali drugačnim zveličavnim naukom, ki so obljubljali zanesljivo pot do resnice in torej do sreče.

Resnice? ... Sreče? ...

Kako se je že začelo? Slepeč se z lepimi upi, smo pogumno šli v svet. Ves naš pogum pa je bil v skandiranju imen iz prelomnih revolucionarnih gibanj ... Lumumba, Che Guevara, Castro, Mao Tse Tung ... Bili smo prepričani, da živimo

za večnost... Zato nas je prav čas neprestano opozarjal na zamudo, ki je postajala iz dneva v dan večja.

Tej zapestni uri lešnikove barve, ki mu jo je gospa Gnezda prinesla iz kuhinje, se je čas iztekel 29. maja 1992. Tako je datiral vgrajen avtomatični koledarček. Preden jo je spravil v polivinilno vrečko, si jo je skrbno ogledal.

Že na prvi pogled je bilo očitno, da gre za izjemen urarski izdelek visoke tehnologije. Posebno pozornost je vzbujalo prozorno ohišje, zaradi katerega si lahko opazoval natančno delovanje mehanizma. Njen ustvarjalec se je umetniško dobesedno izživljal, ko je, da bi bil učinek popoln, prebarval vsa majcena, nekatera komaj vidna kolesca z zelo živo oranžno, tista nekoliko večja z modro, navijalni mehanizem pa z belo fosforescentno barvo. Tudi kazalca sta kot dva ostro nabrušena elegantna noža izstopala v svoji nebesno turkizni barvi. Kaj pa, če je bil kabošon turkiza, ki ga je našel inšpektor Ayala, pritrjen na steklenem pokrovčku, prav nad stičiščem obeh kazalcev? Estetsko bi se stvar ujemala. Turkizno modre barve je bil tudi vgraviran napis *Swatch*, na zadnji strani ohišja pa sta bili poleg številčk, ki so se zdele kot tajne šifre, še označbi: *Original Jelly Fish in Printed in Switzerland*.

Obšla ga je zabavna misel, da bi se to nenavadno uro lahko prodajalo z reklamnim geslom »najprozornejša stvar pod soncem« ali pa z »mi ničesar ne prikrivamo«.

»Zakaj mi niste takoj povedali po resnici, gospa? Veste, da bi vas lahko prijavil zaradi prikrivanja dejstev?«

»Oh, prikrivanja pa že ne...« mu je neodločno ugovarjala gospa Gnezda.

»Kaj niste te ure našli v bližini okostja?«

»No, da bi jo prav jaz našla... Ne, tega že ne morem reči.«

»Torej kje ste jo dobili?«

Ženska se je odločila trdovratno molčati.

»Še vedno čakam, gospa.«

Pogledal je na svojo črno casio. Tričetr na drugo. Kako prav je imela Jasmin, ko mu je nekoč prijazno očitala, da je s strankami preveč potrpežljiv, preveč uvideven. V svojem poklicu je bila ona veliko odločnejša.

V želodcu se mu je oglašala lakota. Jasmin je danes imela nočno. Kaj, če bi jo poklical in jo povabil na mali ribji *rebečin*, kot tu v Trstu pravijo opoldanski na hitro použiti južini. Gotovo bi se razveselila njegovega povabila, še posebej, ker ob takem improviziranem kosilu, sestavljenem iz vsega po malem, vedno uživata oba. A prej je moral še kaj izvedeti o tej prekleti uri.

Odločil se je za melodramatično varianto.

»No, prav, gospa. Ker vse kaže, da ste se odločili za molk, mi ne preostane drugega, kot da vas povabim na kvesturo.«

»Ka... kako pravite?« se je prestrašila ženska. Potem je sklonila glavo in komaj slišno rekla:

»Nekdo jo je prinesel.« je rekla gospa Gnezda.

»Nadaljujte!«

»Nekaj dni pred odkritjem tistega okostnjaka mi je dokončno odpovedal električni štedilnik...« je začela pripovedovati. »Saj je bil kar dober, ampak več kot trideset let star... Veste, jaz nimam denarja za novega... Contessa pa sploh ne mara surove hrane, veste... No, tu pri Sv. Jakobu je nekdo, ki ti za majhen denar stori kakšno uslugo...«

»In vi ste se obrnili nanj, da bi vam kje staknil kak star štedilnik, je tako?« je komisar Beno skušal priti do bistva po bližnjici.

»No, vidite, da se razumeva! Taco, no, ne vem, če je to njegovo pravo ime, a tu pri Sv. Jakobu ga vsi tako imenujejo, je imel veliko razumevanja za mojo katastrofo. Pomislite, da mi je že naslednje jutro pripeljal lep, skoraj nov štedilnik s kar štirimi ploščami. Prej sem imela samo dve. Odvrgli so ga samo zato, ker ena plošča ni delala. Saj vam pravim, gospod komisar, ljudje so preveč razvajeni. Taco je rekel, da mi bo tisto ploščo popravil. Krasen fant, veste! Spoštljiv, prijazen, uslužen...«

»Koliko ste mu plačali?«

»Samo petdeset tisoč je hotel ta zlati fant, pa še...«

Gospa Gnezda je nenadoma umolknila in pobožala psičko, ki se je medtem prišutila k njenim nogam.

»Pa kaj še, gospa Gnezda?« ni popustil komisar Beno.

»Povem vam, če obljubite, da me ne boste izdali.«

»Komu naj bi vas izdal?«

»To je šegrét med mano in Tacom,« je v svoji značilni tržaščini rekla gospa Gnezda.

»In tako bo tudi ostalo. Nihče ne bo izvedel za vajino skrivnost. Povejte!«

»Tiste krasne ure nisem našla jaz, gospod komisar.«

»Pač pa...«

Spet molk. Potem pa z nekakšnim vozlom v grlu:

»On jo je našel.«

»Taco?«

»Ja... Prosil me je, da mu jo začasno shranim.«

»Vam je povedal zakaj?«

»Tako... bolj megleno. Da je, kljub temu da ne teče, zelo dragocena in da bo pri meni varnejša kot pri njem, ki tako in tako vse izgubi.«

»Rekli ste, da se je to zgodilo nekaj dni pred odkritjem trupla. Se mogoče spominjate kdaj?«

»Čakajte... vi ste prišli sem v petek ponoči, to vem zaradi Contesse, ki je imela svoje zadevice, štedilnik sem pa dobila v torek. Prav torek je bil, ja, ob torkih sem vedno doma, ker igra s sosedo popoldne karte. Že nekaj let je tako.«

»Kje pa mislite, da jo je našel?«

»Nič ne mislim. Zagotovo vem, da v predoru, saj mi je povedal.«

»Pa se vam ni zdelo sumljivo, da se je tako lepa ura znašla med odpadki?«

»Kaj bo ura sumljiva! Bolj so mi sumljivi tisti, ki mečejo take stvari stran. Vsak urar bi jo mimogrede popravil, se vam ne zdi?«

»Kako prav imate, gospa Gnezda.«

Že je z vznemirjenjem ovohaval skrivnost, v katero je bil odet datum na uri. Kaj se je tako nenavadnega zgodilo okrog devetindvajsetega maja lani? Nekaj neobičajnega, a kaj? Jasminin rojstni dan je bil nekaj dni zatem... Tistega Taca mora čimprej stakniti!

»Gospa Gnezda, prepričan sem, da vaš prijatelj ni mislil nič slabega, ko vam je zaupal to uro. Zato naj vas ne skrbi zanj!« je pomirjujoče dejal komisar. »Malo bi se rad pogovoril z njim. Saj ste rekli, da je uslužen...?«

»Ja, zelo uslužen. Pa prijazen. Upam samo, da mi ne bo zameril.«

»Kje bi ga našel?«

»Dopoldne je ponavadi v baru *Sportivo* na via dell' Istria. Tam ga vsi poznajo. V popoldanskih urah pa večkrat kvarta v bifeju v via Servolo, tam nasproti stare pralnice...«

»Predstavljam si, da je to kakšen čeden fant, močan...«

»Oh, ja, zelo čeden, visok, pa lep. Zelo lep, s takimi črnimi kodri na glavi...«

»Hvala, gospa! Pa nikomur ne povejte, da sva se pogovarjala, prav?«

»Tiho bom kot grob, komisar... Kaj pa ura? Jo bom dobila nazaj?«

»Kaj niste rekli, da ni vaša?«

»Že, že, a če me Taco vpraša...«

»Mu bom že jaz povedal... Na svidenje, gospa, in še enkrat: jezik za zobe!«

Komisar je že hotel zapreti vrata za sabo, ko ga je ženska močno prijala za roko in ga skoraj materinsko zaskrbljeno vprašala:

»Gospod komisar, res mislite, da je tista ura pripadala žrtvi? Če je tako, bi to lahko pomenilo, da je Taco... Moj Bog!«

»Ne ukvarjajte se s takimi mislimi, gospa Gnezda! Preiskava bo še dolga...«

V zakotnem bifeju v via San Servolo, ki ni bil večji od Benove dnevne sobe, je krčmar, trebušast moški in pretesni beli majici, sedel za lesenim črvim pultom in poslušal radijska poročila. Ob vesti, da so zaradi podkupovanja spet zaprli enega od socialističnih veljakov, je skoraj žalostno zavzdihnil:

»Uboga Italija,« potem pa, ne da bi se za las premaknil, kot kakšen dolgočasni Buda pripomnil:

»Zamuja, kaj?«

Kot ponavadi, bi rad pripomnil Beno, pa se je zadržal.

Kaj če bi Jasmin za rojstni dan kupil lepo zapestno uro? Z velikimi, dobro vidnimi številkami. Tako bi se ne mogla več izgovarjati ob že kar kroničnih zamudah. Sam Bog ve, zakaj ženske tako rade zamujajo. Mogoče pa sodi to k njihovim slogovnim posebnostim...

In vendar si je moral priznati: da je Jasminin slog z vsemi zamudami vred – čista pesem!

Vseeno ga je motilo, da se je iz stare, obtolčene kozice na malem rjastem štedilniku že širil prijeten vonj po lovorju, rožmarinu, majaronu in paradižnikovi mezgi, nje pa še od nikoder.

Ogledal si je prostor tega *tipičnega tržaškega lokala*. Teraco ploščice na podu so bile zamaščene in že nekaj časa niso videle mokre krpe. Od treh miz je samo ena bila prekrita z razcefranim prtom, ki je bil nekoč bel, zdaj pa zaradi starosti že čisto izpran. Na edinem oknu je bilo toliko uležane umazanije, da si komaj kaj videl skozenj. Povsod vonj po znoju in plesnivem. Stol, na katerem je sedel Beno, se je že kar nevarno majal.

Kdo ga je spravil na to galejo, ah, to je že vedel. Ni pa mogel razumeti, kaj ljudi privablja v tak lokal. Recimo lepega Taca...

»Imate veliko prometa, šef?«

»No ja, sleparji in stare device me še povohajo, ha, ha, ha...« se je gromko zasmejala tolsta kepa za pultom.

Mu bo Jasmin oprostila, da jo je zvalil sem? Če je higieno razumevala kot nauk o zdravem življenju in skrb za ohranitev zdravega duha, to ni bilo samo zaradi njene službe višje medicinske sestre in dejstva, da ji je do diplome na medicinski fakulteti manjkalo le nekaj izpitov, ampak predvsem zaradi njenega stila življenja. Kako rad bi ji privoščil kaj več od tistega, kar ji je nudil. Jo, denimo, razveselil s paketom čudaških *extravagance*, ki so danes tako v modi. Recimo s potovanjem v čarobnost najgloblje Maroka ali Orienta ali z obiskom najuglednejših vil na Côte d'Azur ali z bohemskim pohajkovanjem po Parizu, mestu *lepih in preklelih*. Potovanja, po katerih Jasmin hrepeni, potovanja, najbolj nenavadna!

»Meso se bo prekuhalo,« je zavzdihnil trebuhar v belem in treščil Bena iz

sanjskega sveta na realna tla. Še vedno sede kot v kaki pilotski kabini je stegnil roko ter nekajkrat premešal golaž, ki se po njegovo ni po naključju imenoval *tržaški*.

»Takega golaža z govejimi pleči ne dobiš nikjer drugje na svetu, ti garantiram, mojster. To vem, ker sem bil dvajset let kuhar na prekooceanskih parnikih.« Potem pa poznavalsko dodal:

»Saj ne bo prišla... Vem iz prakse... Ženska, ki zamuja, se tud' v postelji kuja, ha, ha, ha...«

Možakarju, ki ni skrival svojega prirodnega humorja, se je najbrž zazdelo, da komisarju ni do takega primitivnega duhovičenja, saj se je takoj opravičil:

»Oh, ne zamerite, gospod! Tako je govoril neki angleški lord na *Michelan-gelu*... Oh, krasna barčica, tisti *Michelangelo*, veste... Trst-New York... Takrat smo v Trstu še gradili prave barke... Naj vam postrežem, gospod?«

»Še pet minut,« je odgovoril Benó v zadregi in spil požirek kraške malvazije, ki jo je že dvajset minut po malem srkal.

Razmišljal je o preteklosti tega človeka in njemu podobnih, ki ob sleherni priložnosti izpričujejo svojega kozmopolitskega duha. Pomislil je, da se ta v zgodovinskem in še zlasti gastronomskem smislu kaže prav v Trstu, mestu, ki je svoje korenine pognalo tako iz štedilnikov habsburškega dvora kot iz črnih kuhinj slovenskih domačij na Krasu, iz madžarske ravninske puste in z ognjišč istrskih ribičev. Ena sama mavrica vonjav in okusov, ena sama hvalnica Bogu, da je kljub vsemu lepo živeti na tem koščku sveta.

Vznejevoljil se je, ker ne more ta hip teh občutij deliti z Jasmin, edino žensko, ki njegove svetovljanske fantazije prostodušno sprejema in razume.

Tedaj pa se je zgodilo kot v filmih italijanskega neorealizma. Ko je z one strani pulta zaslišal značilno brbotanje iz kozice in že bil na tem, da obupa in naroči kosilo, se je prikazala! Bogovsko lepa in mašniško slovesna. V smaragdno zeleni bluzi s svilenó rutico okrog vratu, ki je bila prav take vijoličaste barve kot bogoslužna oblačila duhovnikov v času postne štiridesetdnevnic in v svetlih žametnih hlačah, ki so še bolj poudarjale njeno vitko postavo.

Model za fotografski atelje legendarnega Stevena Meisela!

Ob takem preblisku lepega bi ji zamudo še Bog odpustil.

»Me nisi povabil na *rebečin*?« je vprašala, ko je debeli krčmar prinesel na mizo dva krožnika, iz katerih se je kadilo.

»Oprosti, to je vse, kar je še imel. Poskusi, ni videti slabo!«

Golaž je res bil okusen, posebno rožmarin in majaron sta ga žlahtnila s tistim tipičnim mediteranskim vonjem, ki mu je prišepnil spomin na Campagno, srečno deželo njegovih prvih poklicnih korakov.

Nenadoma se mu je ves prostor te zakotne tržaške *betole* zavrtel kot v sanjah in sam ni vedel, ali bi temu prijetno lagodnemu občutku rekel sreča, ženska, potešena lakota, življenje, ki se je drugače zasukalo, malvazija ali kaj. Kot da bi bil tik pred slovesno izjavo, si je s papirnatim prtičkom obrisal ustnice in vzdihnil:

»Moj Bog, kako te ljubim.«

»Kako lepo,« je rekla Jasmin in prasnila v nezadržen smeh.

»Zakaj se pa smeješ?« jo je skoraj užaljeno vprašal.

Šele zdaj se je zavedel, da bi njegova slovesna in resno mišljena izjava prav lahko veljala tudi koščku govedine na vilicah, ki jih je stiskal v desni roki.

Na vsa usta sta se smejala. Potem sta staknila glavi in izmenjala kratek, vesel poljub.

»Mm, kako lepo dišiš. Kakšen nov parfum?«

»Trikrat lahko ugibaš, komisar!«

»Chanel št. 19.« Njen najljubši parfum nežnega vonja po gardenijah. Podaril ji ga je pred dnevi, v tiho opravičilo, ker je podvomil o njenih poštenih namenih z violinistom De Marinisem.

Očitno ji golaž ni preveč teknil, saj ga je pustila za pol krožnika. Zato pa je toliko bolj uživala ob šilcu calvadosa, ki ga je debeli lastnik, kuhar po poklicu in svetovljan po duhu, hranil, kot je sam trdil, samo za izbrane goste. Tokrat je bila izbranka Jasmin, prva dama, ki je po dolгих letih prestopila prag njegove beznice, kot je rekel.

Maigretova priljubljena pijača, je pomislil Beno in tudi sam užival ob pokušini tega suhega žganja, ki ti je na koncu jezika pustilo trpek okus po jabolku.

Nato je Jasmin odprla torbico in iz nje izvlekla drobno, nezavito knjižico.

»Na, to je zate,« je rekla. »Prejle sem v *Svevo* iskala nekaj za primarija, ki ima jutri rojstni dan, pa sem našla tole.«

»Nisem še slišal...« *Charles Duff: Esej o plemeniti umetnosti rablja*... Hvala, zelo si prijazna.«

Toda Jasmin ne bi bila Jasmin, če se njena iskrena pozornost ne bi vsaj podzavestno družila s strategijo, edinim načinom, da komodnega in za vse blagre ljubega miru dovetnega Benamina Perka spravi v svet normalnih družabnih odnosov, kot je temu rekla.

Nenadoma je skoraj odsotno vprašala:

»Kaj počneš jutri zvečer?«

»Še ne vem... Že nekaj dni se pripravljam, da bi šel v kino... Zadnji Kurosawov film... Pravijo, da je zelo dober... Bi šla z mano?«

»Zelo rada, a...«

»Razumem. Ne utegneš.«

Čez krajši čas spet on:

»Študiraš za izpit?«

Če bi mu odgovorila pritrdilno, bi že vedel, kako bo preživel jutrišnji večer. Okrog polnoči bi se ji naslikal pred vrati s svežim časopisom in sladoledom, ki bi se ji po napornem študiju še kako prilegel. Malo bi pokramljala, potem pa bi vprašal:

»Lahko prespim pri tebi?«

In ker sta oba polnoletna in vsaj približno vesta, čemu živita na tej lepi zemlji, bi se zjutraj zbudila s snažnim občutkom, da sta ponoči nahranila duši ob ambrozij-skem studencu.

Ne gre dvomiti, da bi tudi Jasmin bila za to. A jutrišnji večer si je zamišljala bistveno drugače. Sledila je taktična poteza.

»Kakšno naključje!« je sproščeno rekla, nastavila rob kozarčka k ustnicam, zvrnila še zadnji požirek calvadosa in nadaljevala:

»Če ne bi odkrila te knjižice, sploh bi ne vedela, da je ta Charles Duff imel daljnega sorodnika, manj znanega muzikologa, ki je napisal zelo zanimivo razpravo o kontrapunktu.«

»Res? Kako pa to veš?«

»Piše na zavitku knjige. Preberi!«

Pri srcu ga je čudno zaščemelo. Odločno, vendar prijazno je vprašal:

»Od kdaj pa te kontrapunkt tako zanima?«

»Mojster De Marinis, saj ga poznaš, ne, je o njem napisal diplomsko nalogo.«

»O rablju?«

»Ma ne, o Duffu glasbeniku.«

Zelo potrpežljivi Beno je bil pred dilemo, ali naj Jasmin že končno opozori na njeno naivnost ali naj popusti jezi, ki se ga je lotevala.

Ni se mu bilo treba odločiti, zanj se je že odločila Jasmin.

»Mojster De Marinis bi se zelo rad pogovoril s teboj...«

Aha, smo že tam! Bena je stisnilo pri srcu.

»... o Duffovih. Pomisli, da je v svoji disertaciji o kontrapunktu melodično včglasnost primerjal z motivi, nagibi in celo vzroki kaznivega dejanja.«

»Celo to? Ta pa je glava!«

Potem pa kot strela z jasnega.

»Jutri zvečer naju vabi na večerjo.« Naju je še posebej poudarila.

Benu se je kolcnilo, v ustih se mu je nabirala slina.

»Oprosti...«

Jasminin obraz je izžareval zmagoslavje. Trud ni bil zaman.

Beno je stopil do točilnega pulta.

»Deset tisoč.« je zabrundala medvedja postava na svojem običajnem komandnem položaju. Potem pa skoraj v opravičilo za previsok račun:

»Ste bili zadovoljni?«

»Oh, ja, izvrsten golaž...« je zamomljal Beno in povlekel iz denarnice bankovec.

Krčmar je s šapasto roko pograbil denar, ob pogledu na Jasminin krožnik pa pridrušeno pripomnil:

»Delikatna stvarca, ta vaša gospa, kaj?«

»Z gospo je vse v najlepšem redu, gospod. S tem lokalom pa ni vse tako, kot bi moralo biti, kajne?« je odločno rekel komisar.

Možakar se je zdrznil in v njegovih bleščečih, skoraj otroških očeh je opazil vznemirjenje.

»Je... je kaj narobe?«

»Za zdaj še ne, a kdo ve...«

Stara, že stokrat preizkušena metoda, kadar je hotel iz človeka, za katerega je sumil, da ima kaj na vesti, iztisniti besedo.

»Poznate človeka, ki mu pravijo Taco?« je vprašal komisar Beno.

»Taco... Taco... Ne, prvič slišim to ime...«

»Tu, v vašem lokalu vsako popoldne kvarta.«

»Že mogoče, a saj veste, kako je, pridejo, grejo, kaj popijejo... Zakaj sprašujete za... Pa ne da ste iz higienskega zavoda? Oh, Bog! Vašim kolegom sem že prejšnji teden obljubil, da bom v najkrajšem času lokal prebelil...«

»Da, to bi bilo zelo koristno. A še bolje bi bilo, če mi poveste, kdo je Taco in kje ga lahko najdem.«

»Pa saj vam pravim... Ne vem, o kom govorite.«

»Ne veste? Poslušajte, če vam spomin pri priči ne začne delovati, vam dam v štiriindvajsetih urah to vašo svinjsko luknjo zapreti.«

»Policija?«

Komisar Beno je potegnil iz žepa službeno izkaznico in mu jo pomolil pod nos.

»Komisar Perko, leteči oddelek kvesture. Torej?«

Očitno je bilo, da se možakar spozna na policijske zadeve, saj je v trenutku spremenil svoj vzvišeni odnos do komisarja in ga povabil za pult. Potem mu je kot staremu prijatelju položil roko na ramo in komaj slišno rekel:

»Tu zadaj, za temi vrati, imam prostorček... za prijatelje.«

»Poker?«

»No, tudi... Včasih... Vse legalno, gospod komisar.«

»Da se razumeva, gospod...«

»Pertot... Piše se francosko: Pertout...«

»Ne zanima me, ali ti vaši ... prijatelji igrajo za denar ali sladoled. Zanima me Taco. Kdo je to?«

»Ah, zakaj mi niste takoj povedali, gospod komisar? Gotovo mislite Spartaca, ja ...«

»Priimek!«

»Mislim, da Loy ... Ja, ja ... Spartaco Loy ... Mi mu pravimo Taco. Kaj pa je z njim?«

»Kdaj ste ga zadnjič videli?«

»Oh, trenutek ... Ob ponedeljkih imam zaprto ... Torek, ja ... Prejšnji torek je bil tu.«

»Popoldne? Zvečer? Kdaj?«

»Proti večeru ... Je bil nekam čuden, ja ... Je rekel, da ne bo igral in da naj mu dam dvojni whisky ... običajno pije osminke merlota ...«

»Mogoče veste, kje stanuje?«

»Ne, to pa ne.«

»Če bi se slučajno prikazal, mi, prosim, telefonirajte. Nemudoma!« Na pult je položil belo vizitko. »Saj se razumeva ...? Vi meni, jaz vam ...«

»Oh, seveda razumem, gospod komisar, zmenjeno. In hvala vam, ker ste me počastili s svojim obiskom ... Gospa, moj pozdrav ...« se je priklonila judeževa kreature, da ji je napet trebuh segel skoraj do kolen.

Jasmin, ki je ves čas sede pri mizi sledila dogajanju in opazovala Bena s tihim občudovanjem, je na ulici rekla:

»No, zdaj vsaj vem, zakaj si me povabil v ta razkošni lokal.«

Pogledal jo je, jo objel čez ramena in stisnil k sebi. Globoko sta vdihnili sveži zrak in krenila peš proti mestu.

Kako so mu že trobili na uho v Višji policijski šoli? Zavedajte se, da biti policaj ni poklic, ampak poslanstvo ... Nekateri njegovi kolegi so to razumeli dobesedno. Po nekaj letih pri policiji so šli predčasno v pokoj in se s privoljenjem stričkov in botrov odločili za politično kariero. Potem so kot državni poslanci v rimskem parlamentu skrbno vnovčili svoj pridelek ... besed. Zdaj se vozijo v razkošnih avtomobilih, si kopičijo kapital z obrestonosnimi delnicami, počitnice preživljajo v svojih vilah na Sardiniji in v Cortini ... Kaj pa drugo? Resnica? Poštenje? Ljubezen? Vztrajnost? Ah, zanje nič drugega kot besede brez vrednosti, brez otipljivih končnih števil. Zato se pa on že sedmo leto vozi v stari konservni škatli, si mogoče enkrat na leto privošči nove hlače, živi v podstrešnem stanovanju, ki ga odplačuje na obroke, hrepeni po ljubezni in po resnici ter vztrajno in pošteno opravlja svoje ... poslanstvo v najbolj zakonitih beznicah tržaškega predmestja. Ali pa si, kot zdajle, razbija glavo z vprašanjem, zakaj je tisti Taco prosil gospo Gnezdo, naj mu začasno shrani tisto uro. Ker se je bal, da jo najde policija? Jo je mogoče on podaril žrtvi in se je prestrašil, ko jo je našel na tistem kraju? Iz strahu stori človek marsikako nepremišljeno dejanje. Ali pa je moč sklepati tudi drugače: da je on sam zagrešil zločin in se hotel znebiti nenavadne ure, ki bi ga lahko izdala. A tako razmišljanje ni v skladu z logiko. V trenutku ko je predal uro gospe Gnezdi, bi se moral zavedati, da se je spajdašil z nevarno pričo, ki bi ga zaradi svojega praktično koristnega načina življenja lahko mimogrede izdala.

Kako, da Taco tako brezmejno (ali naivno) zaupa gospe Gnezdi?

In sploh, kdo je ta človek, ki ima čas célo dopoldne posedati v baru, v popoldanskih urah kvartati v via Servolo, ponoči pa brskati po smeteh?

»Ustvarjaš?« ga je mirno vprašala Jasmin, ko sta že nekaj časa brez besede hodila drug ob drugem.

»Kako bi reagirala, če bi ti nekdo dal staro uro in te prosil, da mu jo za nekaj časa skriješ?«

»Kako, kako...?« se je zasmejala Jasmin.

»Ah, o nečem razmišljam...« je rekel Beno in jo ponovno stisnil k sebi.

IV.

Popotnik, ki je recimo ob koncu 18. stoletja pripotoval v Trst z morja, je imel občutek, da je to nadvse delavno in strnjeno mesto. Obkrožale so ga čedno obdelane zemeljske površine, meja med mestom in podeželjem pa je bila jasno začrtana.

Na jugu, med mestnim središčem in starim lazaretom ter nad pristaniščem, je popotnik mogel z morja opaziti čudovite z zelenjem obdane vile. To so bila nedelj-ska, počitniška bivališča bogatih trgovcev, ki so si jih zgradili za počitek zunaj mesta, pa tudi zato, da bi poudarili svojo drugačnost.

Med ostanki tega nekdanjega razkošnega zelenja na pobočju Sv. Vida, v vicolo delle Ville, je stala enonadstropna vila »plemenite enostavnosti in umirjene veličine«, kot bi dejal oče klasične kulture Winckelmann. Strogi proporci, jasna, trezna členitev brez posebnega okrasja. Preproste, masivne temeljne oblike in risarsko ostri detajli. Hladna, trda lepota.

»Rad imam ta svoj bunker,« je rekel violinist Raimondo De Marinis, ko se je družba po izvrstno pripravljeni ribji večerji preselila v naravno senčno uto z latnikom, obkroženo z gostimi ovijalkami.

»Pa tudi svoj poklic, seveda...« je nadaljeval gostitelj v belih hlačah, srajci vsiljivo rdeče barve in mehkih belih mokasinih. »Pomislite, komisar, po svetu divjajo vojne, koljejo se, pobijajo otroke in posiljujejo ženske, mi pa, kot bi bili zaprti v trdnjavi, v katero ne prenikne nič od zunaj, mirno igramo naprej svoje melodije...«

Imel je prav. V to utrdbo je kvečjemu preniknil šelest albicij in kalifornijskih ceder, črnega bora in robinij, mogočno rastlinje iz mogočnih časov, ko je estetski užitek še kaj pomenil. S tega razgledišča, kjer je zdaj stala senčnica, je nekoč vsa kapitanova ali trgovčeva družina s pogledom spremljala ladjo, ki se je bližala mestu in bogato natovorjena prinašala lep zaslužek.

Zaslužek, ki se je v De Marinisovi rodbini obrestoval do današnjih dni... On sam je bil potomec ene tistih velikih dinastij tržaških trgovcev, veljavnih meščanov, ki so si na tem področju mogli kupiti zdravilen zrak, udobje in razkošje bohotne rasti.

Jasmin, ki je s premočrtno voljo, vztrajnostjo in potrpežljivostjo preključala lupino svojega vaškega zaplotja in se vse bolj uveljavljala v omikani tržaški družbi, je še najbolj začutila valovanje aristokratskega ozračja ob tej večerji. Začenši z luksurnim posodjem iz dunajskega porcelana, polnega že na oko vabljivih jedi.

Kmalu po večerji je De Marinis pripeljal v senčnico voziček, naložen s steklenicami ledenih vin, dragocenega pikolita, žametovke iz najstarejše trte na svetu in drugih plemenitih vin. Prava pokušnja izbranih vin za izbrane ljudi.

»Ben, glej kakšne elegantne vertikale...« je sprehajajoč se s svojim dolgimi prsti po mehko brušeni steklenini vzkliknila Jasmin.

»Te karafe prihajajo naravnost iz steklarne v Hrpeljah, pravi unikati,« je dejal mojster, dvignil eno, pri tem pa se rahlo, skoraj neopazno dotaknil Jasminine roke...

»Prosojnost stekla naj poudarja prosojnost dragocenega sadu narave...«

Se je Benu samo zdelo, da ji je komaj opazno pomežiknil z desnim očesom? Jasminin dekolté je bil v mejah spodobnosti...

»Z njimi pretakamo in zračimo plemenita in dobro uležana rdeča vina,« je nadaljeval gostitelj.

»Mm, kakšen vonj...« je strokovnjaško pohvalila Jasmin. Beno pa je bil prepričan, da je to rekla samo iz spogledljive vljudnosti, saj se razen na teran iz domače kantine ni kaj prida spoznala na vina. Njega pa, ki je bil pravoverni častilec žlahtne kapljice, je buket tega odličnega vina še kako zaščegetal v nosu, a nezlomljiv ponos mu ni dal, da bi se s hvalospевom odzval na dražljaj božanske vonjave.

»Po večletnem ležanju v zaprti steklenici ga moramo pred uživanjem pretočiti v karafo... Okus je boljši, usedlina pa ostane v buteljki...« Natočil je tri kozarce skoraj do roba in rekel:

»Izvolita! Na naše prijateljstvo!«

Zakaj se je Benu ta poškrabljeni petinštiridesetletni lepoteč mladostno zagorelega obraza, z velikimi očali s kovinskim okvirom in uro s paskom iz krokodilje kože zdel ena sama velika zlaganost, ki se v ničemer ni skladala s spokojno lepoto in preprostostjo te starodavne patricijske hiše?

Pokušnja plemenitih vin je vsem razvozlala jezike in popestrila klepet z izbranimi temami s področja kuharske umetnosti, kulture pitja, kriminalistike in politike. Zdaj je bila na vrsti politika, področje, ki je Bena najmanj zanimalo.

»No, povejte mi, komisar, kaj je v bistvu storil Marx? Vzpоставil je kult abstraktnih idej, religijo države, naroda, proletariata. Pa veste, zakaj je ta ideologija imela tako blazen uspeh?«

Seveda je vedel, kar pa ni bila ovira, da bi se – *slavocomunista*, skoraj obvezni epiteton tržaških nacionalistov za Slovence vseh barv, ne povzpел na sam vrh italijanske policije. Mnogi njegovi sonarodnjaki so ga še sedaj imeli za prodano dušo...

No, si je rekel, da slišimo. Gotovo kakšna izvirna, če že ne epohalna ugotovitev.

»Samo zato je uspela,« je nadaljeval mojster jaspavsevem, »ker je izločila razmišljanje. Po Marxu zgodovina sledi zakonom, ki jim nismo kos. Nič lažjega! Dovolj je vedeti, da gremo s tokom zgodovine, naši sovražniki pa proti njemu. Žal pa ta pravi občutek za zgodovino ni skorumpiral samo politike, ampak tudi umetnost.«

»Umetnost je ja nadčutna, mojster... Bach, Mozart...« se je s pripombo, ki ji jo je v omamo vinskega hlapovja prišepetaval Bakhos, oglasila Jasmin.

»Oh, umetnost... Kakšna prevara!... Nič drugega kot mixtum compositum... Godlja, zmešnjava!« se je jaspavsevednik patetično razpetelinil in v popolnem nasprotju s kulturo pitja zvrnil vase tri prste poživljajočega caberneta.

»Misel o napredku v umetnosti, ki jo je izumil Wagner,« je nadaljeval, »je pripeljala do istih absurdnosti kot politika. Umetniki niso več ustvarjalci, ampak propagandisti, organizirani kot prave politične stranke... No, prav gotovo ste že slišali za Schönberga... Čista katastrofa!... Poleg tega, da je ta dvanajsttanski idiot, ta zapriseženi sovražnik harmonije skladal neposlusljivo glasbo, je bil brez vsakršnih umetniških ambicij. Hotel je samo prizadeti dunajsko meščanstvo... Pridobil si je nekaj prijateljev novinarjev, ki so razlagali, da je njegovo glasbo treba ljubiti, pa ne zato, ker je dobra, ampak ker hodi pred časom. Ja, Kristus božji, pred časom! Mogoče, da to je umetnost, nič ne rečem, ni pa glasba. Morali bi ji najti drugo ime...«

»Recimo – lažni indic...« je komisar Beno nepričakovano posegel v mojstrovo samovšečno predavanje.

»Ha, ha, ha... lažni indic... Duhovito, zares...« Takoj za tem pa resno:

»Lažni indic?«

»Vam bi to moralo biti jasno, gospod De Marinis... Jasmin mi je povedala za vašo izvirno diplomsko nalogo.«

»Ste mu res povedali?« so se De Marinisu zaiskrile oči.

»Torej se strinjate z mojo tezo, da umetnost zavaja?«

»Žal, ne! Občutek imam, da je od vseh človeških dejavnosti prav umetnost najbližja resnici... Poznate zgodnico o lovskih psih in prekajenem slaniku, ki so ga na vrvi vlekli skozi gozd? Ukano so si izmislili ljudje, ki se niso kaj dosti menili za resnico... Rešili so lisico, a zmedli pse. Se vam zdi to pošteno?«

Zakaj se je ob teh komisarjevih besedah De Marinisov obraz zresnil in se mu v ostrih potezih podaljšal?

»No, kakorkoli že,« je De Marinis po krajši pavzi potegnil za vajeti, »Schönberg je zame klasičen primer umetniškega zavajanja, lapidarno nedvoumen... Na področju filozofije bi ga lahko primerjali edinole s kakim Heglom. Ta, vidite, fa, je začetnik ere nepoštenosti... Eno samo blufiranje, ali če povem z vašimi besedami, spretno varanje, tako rekoč prefinjen lažni indic, s katerim je ta veleum nadomestil pravo razumevanje stvari.«

»In kakšno je po vaše pravo razumevanje stvari?«

»Tako, ki ne komplicira, ampak poenostavlja... Metafizike ni več, dragi gospod *commissaire*, je konec z njo... *Kaputt*...« se je intelektuallec v srajci vsiljivo rdeče barve razgrel, potem pa naklatil omizju še nekaj retoričnih cvetk.

Wagner, Schönberg, Hegel... Vse to napihnjeno besedičenje je v Benu nena doma prebudilo tisti večno prisoten iracionalni sum, ki prekaljenim policajem zaradi poklicne deformacije ne da normalno živeti. Besede so se mu v trenutku zazdele maska, prijazno vabilo na večerjo pa sprenevedanje.

Komisar Beno se je počutil kot izlevljen... Njegovo zdolgočaseno, na videz sproščeno telo, besede iz slovarja družabne konverzacije, celo klavrn občutek ob Jasminini naivnosti, ki je z veliko žlico zajemala pamet, ki je prihajala iz šarmantnih ust uglajenega beseduna – vse to je ostalo tam v senčnici, ob pikolitu in ledenih vinih, njegov duh pa se je ukvarjal z razmišljanjem, kaj neki skuša De Marinis prikriti, obenem pa nestrpno iskal dovolj tehten razlog ali vsaj priložnost, da bi se za nekaj minut odstranil.

Ko sta z Jasmin stopila v hišo in si med sprejemnim ceremonialom na prostornem hodniku površno ogledovala na stenah izobešene marine, je Bena nekaj zmotilo. Med slikarskimi motivi morij, obal, pomorskih bitk, pristanišč in ladij je visela slika, ki se v ničemer ni skladala z drugimi. Oranžni tujek sredi prevladujočih zelenkasto azurnih barv. Pola papirja z nekakšnim obvestilom ali razglasom. Na oranžnem polju nekaj črnih črk, nekaj števil. Mogoče plakat? Moralo je že biti kaj pomembnega, da se je De Marinisu zdelo vredno obesiti, četudi je kvarilo simetrijo in barvno ubranost izpostavljenih morskih krajin.

To visečo stvar si je moral še enkrat ogledati!

Ker so bili toaletni prostori v severnem delu stavbe, je imel dovolj možnosti in časa malo povohljati po tej prostorni patricijski vili. Dve sobi nista bili zaklenjeni.

Prva je bila spalnica, ki pa komisarju ni zbudila posebnega zanimanja. Preprosta zakonska postelja z medeninastimi končnicami in velika omara skladnih ravnih oblik. Na steni nad vzglavjem oljnat portret moškega in ženske. Najbrž De Marinisovi starši. Nič posebnega.

Za drugimi vrati pa kot nagrada za prizadevnost – De Marinisov kabinet!

Hladna notranja oprema. Sredi sobe star Steinwayev koncertni klavir, na njem kupček notnega materiala. Nasproti vrat kamin s kaminskim zidcem, na katerem so se prašili arabeski izdelki iz muranskega stekla in nekaj spominskih plaket. Levo od kamina obrabljen kanape klasicistične oblike s pomečkano prevleko, ki je dajala slutiti, da se na njej večkrat tudi spi. Malo stran od kanapeja nizka komoda. S stropa viseči starinski lestenec, ovesen s tisočnimi kristalnimi okraski, je zgovorno pripovedoval o nekdanjem blišču te plemenite in nekoč zelo premožne rodbine. Temen, pust in neprijazen prostor. Nič posebno zanimivega niti za komisarja Bena, ki pa si ni mogel kaj, da ne bi skoraj samogibno, kot že neštetokrat v svoji karieri preiskovalca, nekoliko izvlekel prvi predal komode in s pogledom, uprtim v vrata, previdno zatipal vanj. Nič drugega kot predalna ropotarnica, v katero zmečeš vse, česar ne potrebuješ več, je pomislil. Tri voščene sveče, zarjavela mišnica, dve pregoreli žarnici, ena že čisto izpraznjena tuba lepila, šop zamaščenih kart za tarok, razne fakture, stare železniške vozovnice in koncertni listi.

Pod papirji pa so komisarjevi prsti nenadoma otipali hladno gladko površino kovinskega okvira. Potegnil ga je iz predala. Lep, masiven posrebljen okvir z barvno fotografijo pod steklom. Kljub slabi svetlobi, ki so jo skozi odprto okno metali lampijoni s terase, je na njej takoj prepoznal mojstra De Marinisa, ki je objemal okrog pasu dve brhki dekleti. Glede na to, da so vsi trije bili posuti s konfeti in pisanimi trakovi, je bil prizor najbrž posnet na kaki novoletni ali pustni zabavi. Fotografija treh razposajenih ljudi, ki je, sodeč po sloju prahu na okviru in steklu, še pred kratkim izzivalno razbijala monotonijo tega špartanskega prostora. Pod papirji v predalu se namreč ne bi mogla tako naprašiti. Nekdo jo je torej, najverjetneje sam De Marinis, spravil prav pred kratkim. Mogoče celo tik pred njunim prihodom.

Pogledal je na uro. Minilo je že več kot deset minut, odkar je zapustil družbo... Gotovo se že sprašujeta, kaj je z njim. Vendar te nepričakovane preiskovalne poslastice ni mogel kar tako izpustiti. Spretno je razstavil okvir, spravil fotografijo v žep, ponovno sestavljeni okvir pa položil na prejšnje mesto. Seveda ga je imelo, da bi stopil še na hodnik in preveril, kaj je tisti oranžni tujek med zelenkasto azurnimi marinami, a odločil se je, da bo to uganko razrešil kasneje.

Ko bo recimo preveril dogajanje na terasi in si morda ohladil skeleče občutke...

Če je res, da so vsi ljudje krvavi pod kožo, bi to še posebej veljalo za komisarja Bena. Od tistega koncerta dalje se je njegov nadležni komar imenoval Raimondo De Marinis. Samo golo naključje ali kaj, da se je ta *pizzicato con troppo sentimento*, ki se tako rad muši okoli Jasmin, pojavil prav v času, ko so odkrili tisto okostje pri Sv. Jakobu? Se ni tudi to povabilo na večerjo pojavilo po nekem preračunljivem scenariju? Recimo ta fotografija, ki jo hrani v notranjem žepu suknjica. Dve živahni puncici v objemu mikavnega moškega. Kako zapeljiva in pregrešno vznemirljiva misel, da bi ena od dveh srnic mogla biti njegova srebrnonohtka, moški zraven pa njen morilec.

Če bi zaupal te misli Jasmin, bi ga gotovo zafrknila:

»Že spet te tvoje blodnje! Vsi so izprijeni... zate so vsi izprijeni... Pa kaj imajo res vsi policaji bolne duše?«

»Vsi,« bi ji odgovoril. »Zdravje hranimo za boljše čase.«

»Ja, za takrat, ko boste v penziji! Ko boste že kronično zastrupljeni od večnega sumničenja kot večše plahutali okoli luči in iskali malo svetlega usmiljenja.«

Konec debate! Jasminin čut za realnost bi spet triumfiral nad Benovim trnkarjenjem v kalnem.

Navsezadnje si je moral priznati, da je to, kar počne, prav otročje, othellovsko nedoraslo, pravzaprav smešno. Kako si je sploh mogel privoščiti, da kot pooblaščenec kazenskega organa pregona zalezuje in sumniči človeka, ki je za zdaj kriv le tega, da izkazuje Jasmin svojo simpatijo. Mar ni bila vloga preiskovalca, ki je ves čas na preži, samo alibi za ljubosumnost?

»Z vašo izvoljenko sva se ravnokar pogovarjala o vas, *monsieur commissaire*.«

»Jaaa, Ben, točno takooo...« je s povzdignjenim glasom, ki bi mu težko prisodil, da prihaja iz trezne glave, zakikirikala uboga Jasmin. »Rai... pardon, mojster Raimondo je namreč prepričan, da si strašno ljubosumen... Da... da prav noriš...«

»Eh, ne, *my darling*... to pa ni pošteno!« De Marinis je zamahnil z roko in kot užaljeni otrok nadaljeval:

»Vi, vi, moja ljuba, ste me hoteli prepričati, da se je naš komisar oddaljil le zato, da bi skrivaj opazoval najino vedenje, jaz pa sem rekel, da ne verjamem... Ljubosumen človek bi vendar... No, kaj praviš Beno?« ga je prijateljsko potrepljal po rami.

Ni bolj zoprnega človeka od tistega, ki te začne brez razloga tikati!

»Mislim,« je komisar Beno začel s povsem mirnim glasom, »da se ljudje delimo na žrtve in na rablje. Eni uživajo, če ljubijo, drugi, če ubijajo.«

»Kaj pa tisti, ki so vmes?« je izzivalno vprašal rahlo okajeni De Marinis.

»Opravljeni obrekovalci!« se je glasil komisarjev odrezav odgovor.

»Kaj hočemo... Za mojega Bena je svet črno-bel,« je s skoraj praznim kozarcem v roki vzdihnila Jasmin. »Nobenih odtenkov... Na zdravje vsem pisanim barvam sveta. Čin!« in zvrnila vase prst hudičeve ambrozije. Potem je težko glavo obrnila proti njima in zamomljala:

»Toda imam ga rada, tega svojega bučmana, sam Bog ve, kako ga imam rada... Jaz imam sploh vse rada... Oprostita... Takoj se vrnem...« in odkolovratila proti toaletnim prostorom.

Beno je že hotel steči za njo, a ga je De Marinis z gibom roke zadržal.

»Nikar, komisar... Ženske so v takih trenutkih najraje same,« ga je poučil vsevednik.

Moška sta stala sredi senčnice in se vsak zase spraševala, kako prebiti led, ki se je naredil po Jasmininem odhodu.

Prvi je spregovoril gostitelj, veliko bolj umirjeno kot prej. To si je vredno zapomniti, je pomislil komisar. Ta človek zna ostati miren in preudaren tudi v bolj napetih okoliščinah. De Marinis ga je začel spet vikati:

»Veste, kaj mi blodi po glavi? Tista vaša delitev človeštva na dva pola... Tudi jaz sem za odenke, kot gospodična Jasmin... Pravzaprav lahko rečem, da sem nekje na sredi... Oh, no, ne ravno med opravljevcji, a vendar na sredi... med klavci in ljubimci... Občudujem energijo in preračunljivost prvih, da bi se razdajal kot drugi pa se mi zdi prenaporno... Vam ne?«

»Zagotavljam vam, gospod De Marinis, da sem v svojem poklicu spoznal veliko prav simpatičnih barab. Z nekaterimi se še danes srečujem in prav hvaležni so mi za kazen, ki so jo odsedeli. Konec koncev je zaporna kazen čas, ki ga človek lahko pametno izkoristi za razmišljanje in vrnitev k sebi... Kako preprosto! Prese-diš svoja leta in si spet svoboden. Skratka: vse urejeno, dolg do pravice poravnán, človek je spet na začetku in ponovno lahko svobodno izbira... Kakšna fantastična možnost, kaj? Izbirati!... Rabelj ali žrtev, klati ali ljubiti? Narobe v tem tako lepo urejenem svetu je le, da žrtev nima več možnosti izbire. Zanj je enkrat za vselej izbral nekdo drug.«

»No, ja... Večni boj med premaganci in zmagovalci... Ah, komisar, pustite to! Nič drugega kot puhla mistika... Take dileme me sploh ne ganejo...« Spet je obvladal položaj. »Vidite, prav zaradi – oprostite – takih bedarij sem svoje življenje umestil v bolj varno sredino, čeprav moram kot violinist v glavnem igrati nad črtovjem, ha, ha...«

Kakšen neumen dovtip! Naj mu ga vrne z brutalno primero?

»Tudi neko dvajsetletno dekle je najbrž mislilo, da se lahko svobodno giblje med vzporednicami življenja, zdaj dol, zdaj gor in še više, vedno više... Pa so ji pristrigli perutnice in jo razmesarili.«

Pogledal je De Marinisa. Nič. Nobene reakcije...

»Niste ničesar brali o tem?«

De Marinis si je mirno natočil pol kozarca caberneta, ga povonjal in hladno-krvno dejal:

»Presenečate me, komisar... Nisem vedel, da ste policisti tako rahločutna bitja?«

»Samo previdna.«

Ura se je bližala pol drugi, ko se je Jasmin vrnila iz kopalnice. Moškima, ki sta jo spremljala s pogledom, se je v bledičnem odsevu terasnih lampijonov morala zdeti nad vse privlačna, saj sta se skoraj zadovoljno spogledala. Njen obraz je bil tako voščeno blede, da je spominjal na Carpacciovo sv. Uršulo, manjkala ji je samo avreola. Jasminin svetniški sijaj je bil v vitkem telesu in prodorno izzivalnih očeh, s katerimi je samozavestno prestrezala bedasta moška pogleda.

Zdelo se je, kot da so ji vsi vinski hlapci izpuhteli.

»No, kako sta kaj, zadnja Mohikanca? Jaz se odlično počutim...«

Z nekim tipično ženskim ponosom je stopila do Bena, ga narahlo pobožala po obrazu in rekla:

»Pazi se, Ben, ne pozabi, da imaš zvišan pritisk!«

Potem je pogledala De Marinisa:

»Če sodim po barvi kože, se bojim, da so se vam jetra spet malo sfrknila,« je v smehu diagnosticirala.

Taka mu je najbolj ugajala. Samozavestna, odločna, brezkraino ženska. V tem trenutku bi jo tudi na blatni stezi...

Jasmin Fortuna, trdna v svojem kraševskem značaju, nezmerna bolj iz radovednosti kot iz sle po veseljačenju, Benova srčna prijateljica, za mojstra De Marinisa mogoče koketa, sicer pa bodoča zdravnica.

Ljuba narava jo je obdarila s posebnim energetskim sistemom na več pogonov. Ko je odpovedoval prvi, se je že vklopil drugi.

Biokemija, ženske skrite zaloge in preprosto dejstvo, da so nekateri moški fascinirani od žensk, ki niso zgolj njihova senca, ampak že kar sonce, ki si visoko nad vsemi svoje sence določa samo.

Benjamin Perko je zanesljivo sodil mednje. In De Marinis tudi.

Kakorkoli že, Jasminin prihod je spet dvignil razpoloženje... De Marinis in Beno sta kot stara znanca za slovo še trknila s kozarcema vina, Jasmin je nazdravila z mineralno vodo, od nekod se je oglašala kukavica.

Zdelo se je, da bi to idilično limonado, ki se je penila v zatesnjenem sodu nedorečenega, vsak izmed njih rad ustekleničil in jo shranil za čase, ko bo slana jed še kako žejala.

Prvi komisar Beno, ki se mu je De Marinis zdel vse zanimivejša figura na šahovnici njegove osebnosti in poklicne preiskave.

Drugi Raimondo De Marinis, ki je v tej igri naključij imel posebno vlogo.

Pa tudi privlačna Jasmin, ki je s svojega privilegiranega ženskega položaja opazovala moški preciozi in čakala na razvoj dogodkov.

Ura je bila dve, ko je družba zapuščala senčnico in se po kamnitem mostičku, ki je povezoval uto z bivalnim krilom poslopja, počasi premikala proti izhodu.

Na prostornem hodniku je komisar takoj razpasel oči po stenah in med zelenkasto azurnimi marinami poiskal oranžni tujek. Zdaj je vedel. Tisto, kar ga je ob prihodu zmotilo in mu vzbudilo pozornost, ni bila ne barva ne nesomernost slike, ampak datum. Črne številke na oranžnem polju: 29. 5. 1929. Devetindvajset... Iste številke, kot na oni zapestni swatchatches uri, ki jo je Spartaco Loy – Taco našel ob skeletu v predoru pri Sv. Jakobu. 29. maj 1992... Tako je datiral avtomatični koledarček. Devetindvajset... In zdaj še ta plakat z istimi številkami.

Oba datuma nista mogla imeti prav nič skupnega, pa vendar... Samo De Marinis bi mu mogel odgovoriti na vprašanje, zakaj ta togi plakat sredi rahločutno narisanih morskih krajin?

»Oh, kaj naj vam rečem... Čista likovna muhavost... Sit sem že teh epohalnih starin... Morja pa sploh ne maram...«

»Wissenschaftliche...« je Jasmin počasi začela prebirati s plakata.

»Wissenschaftliche Weltauffassung...« je de Marinis prebral do konca.
»Znanstvena zamisel sveta...«

»Znanstvena zamisel?«

»Ja, tako piše...«

Komisar je bil rahlo ironičen:

»Zanimiva bodočnost... Oranžno svetla, perspektivna...«

»No, ja... Ena od možnih... Manifest skupine intelektualcev, ki so si v avstrijski prestolnici leta 1929 nadeli ime '*Dunajski krožek*'.«

Komisar Benjamin Perko tisto noč ni mogel takoj zaspati. Pred očmi so mu viseli tisti oranžni plakat, barvna fotografija z zabave in De Marinisov zagonetni obraz.